Anul al 55-lea 16 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 16 Pagini Nr. 84 Sâmbătă 26 Martie 1938
P. IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

NAȚIUNEA LA LUCRU

Suntem în toiul sădirii pomilor. Și e de toată lauda că această muncă regeneratoare a fost ridicată în ultimii ani, la noi, la rangul de sărbătoare populară, înobilată prin participarea însuflețită a întregului tineret.

Este o operă de real folos național și, totdeodată, prin ea se desăvârșește o și mai reală operă de educație fizică și morală a tinerelor vlăstare, nădejdea de mai bine a acestui neam.

Este, într'adevăr, operă de real folos național acțiunea colectivă de sădire a pomilor în fiecare primăvară, pentrucă nicăeri în lume — afară de ținuturile coloniale — pământul țării n'a fost atât de fără milă prădat de capitalul său forestier, cum a fost țara noastră și iarăși, pentrucă nicăeri nu te simți cutreerat de un simțământ atât de jalnic ca în fața satelor și ogrăzilor țărănești mai ales din regiunile de șes ale României, sterpe de verdeața înviorătoare, sterpe de umbra unui arbore ospitalier, sterpe de binefacerea unui copac roditor.

Reconstituirea acestor bogății ale țării era o necesitate ce nu mai putea să întârzie, iar gândul minunat de-a asocia la această operă de refacere tineretul — băeți și fete — încă dela vârsta primilor ani de școală, aparține acelei pedagogii active, care, punând pe ins în contact cu realitățile și nevoile din jur, desvoltă în el disciplinele muncii și ale chiverniselii, făcându-l încă de mic factor activ și util societății.

Numai pe asemenea căi vom izbuti să replantăm spiritul gospodăresc în deprinderile poporului nostru, rechemându-l la munca cu rost, desvoltând în el zelul de întrecere, gustul de mai bine, încrederea în puterile lui și în binefacerile muncii rânduite.

Pentrucă sădirea unui pom poate fi socotită pe drept cuvânt o lucrare de creiație, alături de una de bună educație sufletească și gospodărească; dacă, bine înțeles, nu reducem totul numai la osteneala de-a săpa o groapă și de-a așeza în ea puiul de copac; dacă, într'un cuvânt, vom ști să cultivăm în tinerii săditori simțământul de atașament față de mugurul operii lor, făcându-i să se simtă îndemnați a-l păzi, a-l îngriji, a urmări pas cu pas creșterea lui și a se mândri cu ceeace a putut ieși din ostenelile lor.

Apoi, pentruca asemenea sforțări să dea roade pe întinderi cât mai mari, ele trebue să cuprindă în ritmul și în frământarea lor mai ales păturile largi ale poporului— țărănimea de toate vârstele— care, prin număr și prin contactul direct cu natura, reprezintă cel mai uriaș și cel mai indicat potențial național de acțiune constructivă.

Tineretul, cot la cot cu poporul dela țară, sub îndrumarea și supravegherea oamenilor de meserie și-a românilor de inimă — iată direcția în care se pot culege roade bune, chiar și în alte sectoare decât cel al sădirii pomilor.

Negocierile anglo-italiene

Marea Roșie și Etiopia

VII

Cucerirea Etiopiei a schimbat condițiile politice și strategice ale Mării Roșii. Inainte de 1935, Eritrea și Somalia italiană erau niște simple expresii geografice. Câteva mii de funcționari, soldați și coloni italieni întrețineau cu multă cheltuială un prestigiu colonial, pe care apăsa amintirea infrângerii de la Adua. Arabia era aproape în întregime sub influența engleză. Pe țărmul occidental al Mării Roșii Somalia britanică era singura colonie cu oarecare viață. Cheile Mării Roșii erau ținute de Englezi atât la Suez, la Nord, cât și la Bab-el Mandeb, la Sud.

După proclamarea imperiului italian, o prefacere adâncă s'a petrecut în înfățișarea strategică a Mării Roșii. In Africa orientală italiană există în prezent cea mai mare armată europeană de pe continentul negru. Portul de la Massaua a devenit unul din cele mai importante din Marea Roșie. El a fost pus, în urma războiului etiopian în măsură să facă față debarcării a patru sute de mii de oameni și a multor milioane de tone de materiale. In timpul campaniei, coastele occidentale ale Mării Roșii au fost fortificate și în 1937, regimul fascist a decis să afecteze 85 milioane de lire credării unui port militar la Assab, în fața insulei engleze de la Perim. In fine, insula Dumeira, din strâmtoarea Bab-el Mandeb, cedată Italiei de d. Laval, în Ianuarie 1935, a fost la rândul ei fortificată. O situație nouă se creează prin aceasta. La ce ar mai folosi în adevăr supremația engleză la Suez, dacă Italia ar putea închide Marea Roșie la intrarea ei meridională?

Dacă adăogăm la aceste schimbări strategice, infiltrația politică în Yemenul, cu care Italia este legată de un tratat de amiciție și propagandă italiană în Arabia și în Egipt, ne putem da seama pentru ce diplomații englezi consideră că o înțelegere cu Italia asupra libertății comunicațiilor în Marea Roșie este unul din elementele de căpetenie ale unui acord italo-englez.

Dar dacă activitatea desfășurată de Italia în Marea Roșie și Africa Orientală poate fi dictată de voința de a exercita o presiune asupra Angliei, nu este mai puțin adevărat că ea este determinată și de nevoia reală de a asigura legăturile Italiei cu noul său imperiu.

Etiopia, prin posibilitățile ei de viitor, este un element de prestigiu și o necesitate de viață pentru Italia. Prin cucerirea ei, Italia a trecut dela politica continentală la cea maritimă și imperială, de la politica de emigrație la cea de expansiune, de la politica de resemnare la cea de dinamism. Această schimbare e prețul cu care a fost plătită renunțarea în Europa Centrală. In viitor, dacă pacea se menține și dacă se poate continua ritmul de azi al investițiilor de capitaluri, producția Etiopiei poate ajunge să restabilească echilibrul, azi foarte deficitar, al balanței comerciale italiene și să dea Italiei posibilitățile reale ale autarhiei, la care râvnește și care este de altfel semnul unei adevărate desvoltări imperiale, căci imperiile se fac cu armată și flote, dar nu se pot face fără materii prime. In fine, Etiopia poate reprezenta pentru Italia un vast rezervoriu de oameni pentru crearea unei armate indigene, care ar putea fi cea mai importantă din Africa. Aceasta e una din preocupările Marei Britanii, vecină cu Etiopia, în Egipt, în Sudan, în Somalia și în Chenia.

Aceste vecinătăți implică o serie de acorduri fie pentru stabilirea frontierelor, fie pentru reglementarea drepturilor de adăpat și de păsunat ale triburilor nomade din diferitele colonii, fie pentru transitul mărfurilor și călătorilor. Chestiunea esențială de negociat între italieni și englezi în Etiopia este însă aceia a lacului Tana, care alimentează în mare parte Nilul, fără care existența Sudanului și Egiptului n'ar fi posibilă. Prin acordurile din 1906 între Franța, Marea Britanie și Italia, care împărțeau Etiopia în zone de influență, lacul Tana cădea în zona britanică. Cucerirea italiană a nimicit aceste acorduri, dar d. Mussolini a declarat întotdeauna că este dispus să respecte drepturile „hidraulice" ale Marei Britanii.

Obiectele negocierilor privitoare la Etiopia sunt, precum se vede, foarte numeroase. Recunoașterea imperiului italian este însă de natură să simplifice convorbirile și să înlăture greutățile. Intr'adevăr, dacă din partea altor state, recunoașterea imperiului avea mai ales o semnificație de prestigiu, din partea Marei Britanii ea are și o importanță practică. Odată recunoscută de drept de către Anglia, cucerirea etiopică obține o siguranță legală, care poate face inutile multe din precauțiunile militare. Declinul Ligii, absența ei din ultimul timp de la toate marile negocieri sau hotăriri internaționale, voința d-lui Chamberlain de a ajunge la un acord direct cu Italia, fac în present cu mult mai ușoară pentru Anglia o recunoaștere a Imperiului italian, care chiar azi ar fi încă bogată în urmări folositoare. Dacă o asemenea înțelegere se va realiza, va fi fost totuși adânc regretabil că oamenii de stat ai Europei n'au avut luciditatea să prevadă și curajul să procedeze, decât cu o fatală întârziere, la un act diplomatic, care ar fi contribuit poate să schimbe mersul afacerilor europene în Europa Centrală, în Mediterana și în Spania, dar care ar fi lăsat de sigur în orice caz politicii italiene o libertate de pe urma căreia pacea lumii n'ar fi avut decât de câștigat.

După bombardarea Barcelonei de aviația naționalistă

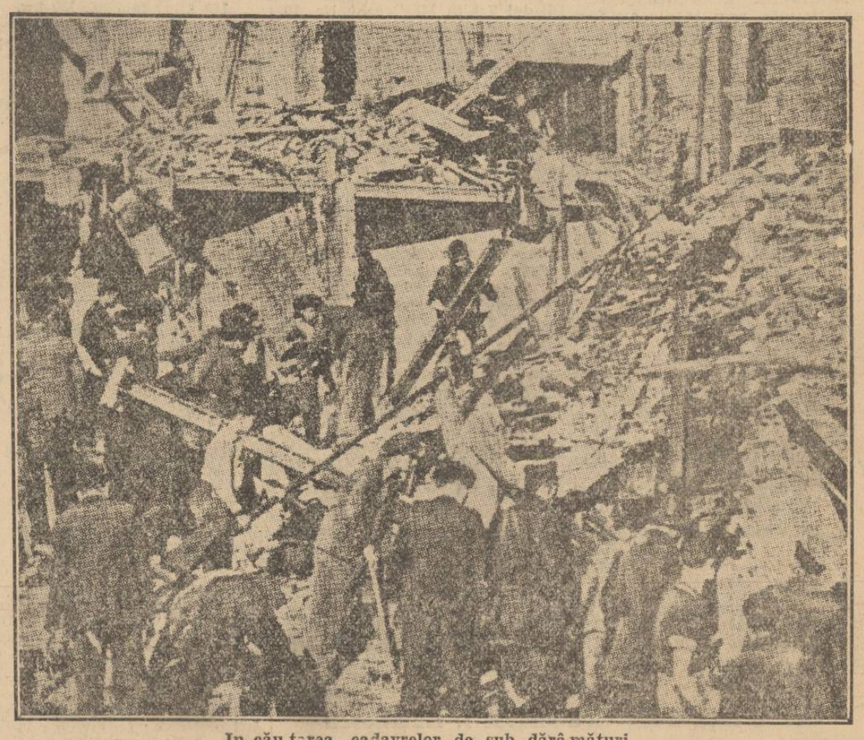

In căutarea cadavrelor de sub dărâmături

Un nou vaccin impotriva frigurilor galbene

New-York, 23 (Rador). — *Fundația Rockfeller anunță că s'a încercat un nou vaccin impotriva frigurilor galbene.*

In Brazilia au fost tratați cu acest nou vaccin 38.000 persoane, iar în Columbia 2000. Rezultatele au fost excelente.

xxx xxx

D. TUBELIS
Președintele consiliului de miniștri al Lituaniei

xxx xxx

Violent incident in Camera belgiană

Bruxelles, 23 (Rador). — *In cursul ședinței de azi a Camerii un violent incident a izbucnit între deputatul socialist comunist Marteaux, care a găsit de cuviință să pângărească memoria diplomatului belgian baronul Borchagrave, asasinat la Madrid de republicani, și d. Spaak, ministrul afacerilor străine, care a protestat energic contra unor asemenea procedeuri și a calificat atitudinea lui Marteaux drept puțin curagioasă.*

Deputatul a amenințat că-l pălmuește pe ministrul afacerilor străine, ceeace a provocat reacțiunea violentă a Camerei.

Obârșia bolșevismului

de EM. HAGI MOSCO

Războiul din Extremul Orient, dăinuind de mai multă vreme, a fost cam lăsat uitării, mai cu seamă că zilnic se nasc mai aproape de noi încurcături internaționale cu răsunet mai simțit de noi. Toușă, și acolo se joacă, în bună parte, pacea lumii, atât de sdruncinată și de hărțuită din toate părțile. Nu se poate ști, până în cele din urmă, cum se vor întoarce treburile și până în ce măsură expansiunea japoneză în China va fi primită de Rusia, stat asiatic îndrumat nefiresc de Petru cel Mare spre Apus, și de Statele-Unite ale Americii a cărei supremație în Pacific este primejduită.

Marea Nordului, Marea Neagră sunt ferestrele pe care Rusia a voit să le aibă deschise uitând, în lăcomia ei, că aceea din Pacific îi putea fi închisă, cum s'a întâmplat de altfel. Neajunsurile au început în 1904, lecție rămasă în amintirea ei, continuând cu luarea Coreei, înființarea lui Manciuko și ocuparea în războiul de acum, a Chinei de Nord. Cu toate acestea Rusia, nevoind să renunțe la amestecul în Apus, este nevoită să rabde și dacă oficial nu declară război Japoniei, se mărginește decamdată a ajutorarea chinezilor cu material de război, mai întrebuințând și cea mai puternică armă a lor, propaganda, bine înțeles, comunistă.

Incă de acum trei ani, japonezii au arestat pe toți slujbașii sovietici dela căile ferate estice manciuriene, sub învinuirea că aveau legături cu partidul comunist chinez și că bolșevizau mai multe provincii chineze. Faptul era adevărat și foarte îngrijorător pentru Japonia, semnatară în 1936 cu Germania a pactului anticomunist la care, în 1937, s'a adăugat Italia. Rușii știu cu destoinicie să exploateze comunismul care prinde mai ușor la chinezi. Celestul are în sânge dragul societăților secrete, urăște pe japonez, socotindu-se superior lui, iar comunismul pe pământul lui s'a născut. Cei mai prețioși și mai siguri aliați ai rușilor, sunt kungușii, scoboritorii celor dintâi bolșevici. Rușii lui Lenin și Stalin n'au creat nimic; au înfiat, exagerîndu-l, comunismul chinezesc, și au depășit doctrina lui înecându-l în sânge, spre rușinea vremurilor de astăzi. Comunismul rusesc nu este altceva decât amestecul marxismului european cu bolșevismul asiatic.

Prima încercare de stat comunist a fost aceea a republicii din Paraguay, făcută la începutul secolului XVII-lea, de călugării iezuiți din ordinul lui Ignaziu de Loyolla. După cucerirea Americii de Sud de către spanioli, colonistii s'au îndeletnicit cu comerțul de sclavi. Călugării, cu învoirea regelui Spaniei,

(Continuare in pag. 2-a)

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

Clătinarea autorității

de I. AGÂRBICEANU

Unul din rezultatele cele mai dezastruoase ale politicianismului la sate, este clătinarea autorităților locale.

Nu voim să ne lăudăm noi ardelenii cu respectul față de autoritate, dinainte de unire. Intr'o măsură el a putuț porni și din mentalitatea iobagului față de stăpân, și din teama de străin, și din puterea lui de-a pedepsi.

Totuși, nu încape îndoială, că acest respect se datora și simțului firesc de supunere și ascultare a țăranului, față de reprezentantul legii. Sub latură mistică slujbașul legal e văzut ca o ființă aparte, ca un delegat al unei puteri mai mari, chemat, înainte de toate, să slujească dreptății.

Este îndeobște cunoscut respectul vechiului țăran ardelean față de autoritate, chiar și atunci când știa că ea nu slujește dreptății. Insuși primarul satului era o autoritate pentru el, — deși era om din sat, ridicat dintre locuitori. El era autorizat să facă mici judecăți locale, la care mulți rămâneau, fără a mai face apel.

Notarul comunei era autoritate nediscutată, și când era român și când era străin. Pentru a nu mai vorbi de: pretor, prim-pretor, subprefect și prefect. Cei doi dintâi veniau uneori în inspecții, cei din urmă când coborau într'un sat, era un eveniment.

Sunt cu totul convins din experiența unei vieți că țăranul ardelean respecta autoritatea și din motivul că el însuși este un element de ordine, și-i place ordinea și disciplina.

Cum s'a întâmplat că în anii de după unire s'a clătinat și s'a micșorat respectul datorit autorității ,mai ales a autorităților locale, imediate?

Pentru ce primarul, notarul, pretorul chiar, în multe locuri nu mai reprezintă un for la care să se facă apel, ci peste capul lor, cetățeanul merge direct la prefectul, la deputatul locului, dacă nu poate la însuși ministrul?

Explicarea, din nenorocire, e ușoară și o știm cu toții: duhul politicianist a clătinat și autoritatea.

Primarul, capul consiliului comunal sau al comisiei interimare, era pus de un grup politic. De multe ori nu cel mai vrednic din sat, ci cel mai guraliv, ori cel mai mare elector. Și nepregătirea lui, și lipsa de caracter, și răsbunările politicianiste la cari se dădea ajuns în scaun, l-a supus disprețului celor mulți. „Așa primar cine nu poate fi!" Și apoi, lipsa lui de stabilitate în funcțiune. Azi primar, mâine la sărăcia lui. Azi cu gura mare, mâine furișându-se pe lângă garduri, rușinat că a căzut așa în grabă.

(Continuare in pagina 2-a)

ȘEFUL POLIȚIEI SECRETE GERMANE

D. HEINRICH HIMMLER

Bugetul armatei americane a fost mult sporit

Washington, 23 (Rador). — Bugetul armatei pentru viitorul exercitiu financiar a fost prezentat azi Congresului. El se ridică la o sumă tot atât de mare ca și aceia din 1920-1921, când armatele americane de ocupație se aflau încă în Germania.

Totalul creditelor pentru armată se ridică la aproape 448 milioane dolari, adică cu 32 milioane dolari mai mult decât în exercițiul 1937/38.

In cursul discuției bugetului în fața comisiunei militare a Camerei, generalul Craig, șeful statului major al armatei, a declarat că ar fi necesară suma de un miliard dolari pentru a pune armata Statelor Unite în măsură să acționeze cu deplină eficacitate în caz de război.

Citiți în pagina 5-a:
JUBILEUL DE 100 DE ANI AL GAZETEI TRANSILVANIEI

SCRISORI DIN LONDRA

Cui va veni rândul după Austria?

de AUGUR

Londra, Martie

Se pare că între Paris și Londra e vorba acum de a lua poziție precisă, spre a arăta lămurit Berlinului că orice atingere a independenței Cehosolovaciei ar deslănțui în chip automat existența activă a puterilor înțelegerii anglo-franceze.

Aceasta e de folos pentru viitor, dar, în prezent, înseamnă că marile puteri au înghițit anschluss-ul. In luna Martie, acum 2 ani, reocuparea zonei neutrale de pe Rin. In luna Martie 1938, ocuparea Austriei. A doua operație decurge logic de pe urma faptului că cea dintâi n'a provocat o rezistență activă. Cari sunt concluziile pe cari le va scoate d. Hitler din succesul desăvârșit al operației sale împotriva Vienei? Firește va fi încurajat să-și urmeze politica bazată pe forță și al cărei scop e de a readuce pe germanii cari locuesc în țările vecine, sub suveranitatea Reichului. Se pare deci că Cehoslovacia este vizată acum.

Ca Marea Britanie și Franța să se înțeleagă să acționeze împreună în cazul unui atac înarmat împotriva Cehoslovaciei, e foarte bine. Dar nu e probabil că germanii vor începe prin a aplica forța. Intenția lor este de a încercui Cehoslovacia și cu ajutorul Austriei supuse s'o subjuge economicește. Propagandiștii dela Berlin, dealtminteri, n'au nimic de învățat dela teroriștii din Moscova când e vorba să aplice unei victime prestunea morală a unei vagi amenințări, care dăinuește de multă vreme fără să se poată prevedea momentul atacului. O amenințare latentă cu un act violent nu constitue o agresiune directă și un acord pentru ajutorarea Cehoslovaciei nu s'ar putea pune încă în practică atunci când de fapt de mult securitatea micei republici este în primejdie.

Führerul și-a ales bine clipa spre a interveni la Viena. Franța găsindu-se fără un guvern stabil i-ar fi fost greu să intervină la Viena, chiar dacă ar fi dorit. Dar, pe de altă parte, Führerul foarte bine informat în privința situației dela Paris, știa că politicienii Frontului popular n'a-

(Continuare in pagina 2-a)

Călătorind...

de I. VION

Sunt milioane și milioane de oameni pe care orice deplasare îi sperie. Nu vorbim de cei cărora mijloacele nu le permit să vadă alte locuri, alte orizonturi. In colțurile uitate ale orașelor de provincie sunt atâția visători modești cari consideră câteva zile în capitala zgomotoasă și feeric luminată a țării, ca un ideal pe care cu greu îl pot atinge. Vorbim de cei cari au bani, cari scoși deasupra necazurilor, nu au totuși în sufletul lor dorința de a vedea nici măcar neîntrecutele și fermecătoarele frumuseți ale țării. Un sentiment de stabilizare, mai bine consolidat decât al leului, îi determină să se simtă legați într'atât de oameni, de locurile și de obiceiurile în mijlocul cărora au trăit, în cât nu-și pot impune o lipsă de câteva zile...

Câți au fost să vadă minunile din valea Jiului și a Oltului, câți au văzut Poiana Brașovului ori Pălținișul Sibiului, câți au admirat perspectivele Ghilcoșului ori sălbateca frumusețe din împrejurimile Broștenilor, câți au visat pe calmul mării din fața Balcicului?...

Paul Morand, acest mare călător și observator, într'una din lucrările lui, spunea nesățios de călătorie: „Aș vrea ca după moartea mea din pielea mea să se facă o valiză"

Pe cei mai mulți cari, inspirați din cărți, din povestiri, din auzite, îi ispitește dorul de a vedea alte lumi, alt cer și alte orânduiri; pe cei cari ar dori să vadă milenara civilizație a Italiei, cu neîntrecutele ei comori de artă, ori structura Angliei ori Germaniei moderne; pe cei care îi roade dorința să se vadă în forfota luminată a Parisului ori sub soarele arzător al Egiptului, pe mai toți îi sperie temerea că nu se vor putea descurca în țele complicate ale străinătății.

L'am întâlnit, de mult, la Barcelona, pe un brav și harnic măcelar din urbea noastră natală. O inteligență nativă, instinctivă, îmbinată cu acea lăudabilă curiozitate care este baza oricărei tendințe de cultivare. Nu știa nici un cuvânt, din nicio limbă streină.

— Cum te înțelegi cu păgânii, nene Vasile, l-am întrebat noi. Pentru nenea Vasile „păgâni" sunt toți cei cari nu știu românește.

Ne-a explicat concetățeanul nostru tot ce văzuse, tot ce dibuise, cum găsise el mijlocul simplu de înțelegere, până și la greaua problemă a socotelilor. Văzuse Italia, Franța și după Spania — „la anul dacă oi trăi" — vrea să vadă Londra.

In timiditatea lui, românul simplu socotește dificultățile unei limbi streine, munți de netrecut și nu înțelege, cum un cuvânt poate fi scris într'un fel și să fie citit altfel. Ne gândeam la această temere citind interesantul volum al lui Archibald Lyall: *„A guide to the language of Europe"*, din care reese că aceeași greutate și aceeași chinezerie există pentru toate națiile în acest imens turn al lui Babel, care se cheamă omenirea.

Citâm:

„Booner deemeenyahtser, kurt koster ahchesta? Yay pray-a skoomp. Urm pahreh reroo. Lah rayvaydaireh".

Credeți că e vre-un citat din vre-o limbă nordică necunoscută, ori vre-un dialect papuas?

E în românește, dar scris astfel ca să poată un englez să pronunțe exact, fonetic, ce vrea să spună în limba noastră și înseamnă: „Bună dimineața, cât costă aceasta? E prea scump. Imi pare rău. La revedere".

Pentru ca un englez să poată ceti corect și să pronunțe ca să înțeleagă un român întrebările simple „Biserica veche este închisă, azi dimineață? Când se deschide desară?" Cuvintele trebuesc scrise astfel:

„Beesserricka vaykyeh yesteh urnkeesser ahz deemeenyahtser? Kurnd seh deskeedeh deh syahra?".

Atâtea dificultăți de pronunțare nu îi împiedecă pe englezi să călătorească în toată lumea și în privința aceasta e pretutindeni valabilă recomandarea germană: poți să călătorești în toate continentele doar cu „TEROG" „MULȚUMESC" și cu... BANI MULȚI. Dacă ai pe cei din urmă, te poți lipsi de cele două dintâi!

Iar pentrru cei cari n'au „bani mulți", țări cari au priceput rostul instructiv și economic al călătoriilor, cum e Italia, organizează trenuri populare, cu prețuri minime, transportând în cele mai pitorești poziții, ori în marile orașe, pe cetățeni dela un colț la altul al țării. Cu câțiva poli milanezii pot vedea Florența și florentinii se pot duce să admire lagunele în care se oglindesc turlele palatului dogilor. Intensificarea comerțului local a dat roade neașteptate și sacrificiile căilor ferate italiene au fost acoperite de această înviorare economică de care implicit profită și statul.
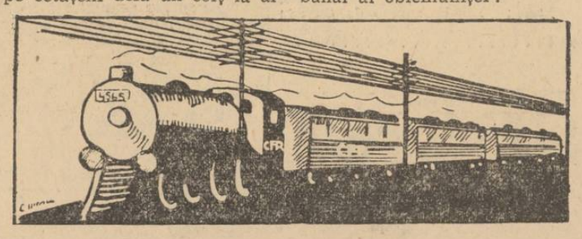
Când vom introduce și noi asemenea inovări cari ar deschide publicului mare gustul călătoriilor, plăcerea de a vedea alte alcătuiri, bucuria odihnitoare de a vedea frumusețile pe care natura le-a risipit cu dărnicie pretutindeni, cel mai practic sistem de a deschide ochii dincolo de capitolul banal al obicinuinței?